

POESIES

Miguel S. Oliver.

Ino. A. 27.577

MIQUEL S. OLIVER

52757

POESIES

EX LIBRIS
L. SEGALÀ

BARCELONA

Tipografia «L'Avenç» : Rambla de Catalunya, 24

1910

CONTROL 1953

SERVIZIO DI
INFORMAZIONI

1088/10

Biblioteca Codice Inventario	52757 52875
------------------------------------	----------------

B.C.U. "Carol I" - Bucuresti

C52875

096845

CONFIDENCIA BREU

Lector: no creguis que vulgui presentar-me com un *poeta*, en el pur sentit d'aqueixa expressió. No soc, per desgracia, dels que han pogut convertir semblant excel·lencia en fonament de llur personalitat. Amb tota honradesa haig de denunciar-te aqueixa posició de dilettantisme. Aquí podras trobar-hi, tot lo més, l'obra d'un escriptor que ha tingut i aprofitat distints moments de poesia. La meva musa ha sigut sempre inconstant i plena d'intermitències; els col·loquis no han passat mai de trobades furtives, voltant cantó i sense aquell contacte definitiu i suprem en que s'engendren les obres fortes. Tinc avui un concepte massa seriós de l'art i de la seva funció noble, el crec un element de la vida massa essencial, per a no

fer pública confessió d'aquest pecat de *flirt*, oferint-lo com un cas expiatori a les noves generacions literaries.

Sentir la temptació de tots els genres, la pruija de totes les produccions, i no entregar-se a cap, en cos i ànima, això es lo que deuen evitar els més joves. Tal es també 'l delicte que devem purgar molts dels que, com jo mateix, fluctuaren tantes i tantes vegades. Vinguts en epoca de transició, varem sentir els preludis d'un art novell sense la preparació o disciplina necessaria per a assolir-lo, sense entusiasme per a seguir en les escoles morentes.

¿ A què, doncs, —podrà objectar-se, —la publicació d'aquest quadern de poesies? Ni jo mateix les conservava. Sense la devoció piadosa del bon amic que n'havia copiades les principals i ha pogut donar-me-les a darrera hora, hauria sigut molt dificil fer-ne l'aplec. Tot ho tenia inedit i perdut, o dispers i escampat en revistes i periodics dels quals ja no'm recordava. Alguna de les peces que segueixen pogué tenir, en son dia, un merit relatiu d'iniciació. Aplegades ara en volum, dèu i quinze anys després de compostes, apareixen més tard que la florida

que poguessin despertar, i el mot suggestiu es conegut pel public més tard que la suggestió aixecada un jorn, en l'intimitat dels petits cenacles.

Aquí tens, dita amb dolorosa sinceritat, l'història d'aquesta col·lecció, que ja's troba lluny de poder figurar entre les principals estètiques del més corrent. Vull dir que bona part de les composicions que hi figuren semblaran passades de moda, figurins d'altres estacions. En la rotació dels sistemes, això vol dir també que poden esperar una rehabilitació propera, quan la novetat llampant d'aquesta setmana deixi d'esser-ho i se torni a buscar la novetat d'altre temps. No soc un trascendental ni sabria sostenir la *pose* incomodíssima d'un revelador o defensor de Verbs: faig un recull de notes personals, de dates i de petits documents literaris, com una contribució a la futura història del gust poètic a Catalunya.

EL MOLINER

*M*oliner que cada dia,
quan el sol ens ha deixat,
aquest cel de pagesia
contemples com astorat,
¿ no sents la malincolia
d'un altre jorn acabat ?

De ta torra mal sortada
jo 't veig en l'alt finestró
quan comença la vesprada,
morint la dolça claró ;
jo 't veig, la vista escampada
per la llunyana foscó.

*Cel d'eternes meravelles,
nits de lluna i ventolí;
la dança de les estrelles
per la volta sense fi,
i el belar de les ovelles
pels rostolls ont canta 'l grà...*

*tot ho sents. Ton cor endola
el crit llunyà del mussol,
el gemec de la corriola,
la tonada del flaviol;
tu sents de la nit que vola
mil cantories de dol.*

*Se plany en les fontanelles
el granot aixordador;
tarongers de tanques belles
envien perfums d'amor;
quan s'amaguen les Cabrelles
surt l'estrella del Pastor.*

Lluny, per hostals i alqueries,
canta 'l gall dematiner ;
sona per les travessies
la cançó del traginer
amb les tres ave-maries
del mal despert campaner...

Oh vida! Oh sort delitosa
la que Déu te va doná!
Una madona amorosa
i vent que te guanya 'l pa.
L'existència es més hermosa
sens tení avui ni demà.

Ai! A tu no t'emmetzina
l'ambició que a tants ens perd.
Goja d'eixa pau divina
contemplant el cel obert.
Qui a les ciutats s'encamina
troba, sovint, el desert.

SOSPIR D'ESTUDIANT

Quan del ball se n'es anada
que casi sortia 'l sol,
dins l'alcova arreconada
moria-m de desconsol.

Cada vespre l'endevina
l'esperit enamorat
i la foscor s'ilumina
d'un rastre de claredat.

Al passar de sa carroça
els vidres salten de por,
i amb un panteig de destroça
batega també 'l meu cor.

*Poc creurà, passant lleugera
quan del sarau ha sortit,
que un cor desvetllat l'espera
dins la silenciosa nit!*

1884

NIT D'ESTIU

En la cala de Sant Telm.

Com balena gegant la Dragonera
vora la cala de Sant Telm descansa ;
clara es la nit, soperba la bonança,
grat l'aroma dels pins de la ribera.

*La barca al clar de lluna fuig lleugera
i a l'ombra de l'illot sa vela atança ;
brilla en el far la llum de l'esperança
i en el cel l'estelada matinera.*

*Tebia nit estival, hores volgudes,
amb gemecs de sirena melodiosa
i calfrets de suprema poesia :*

*bé hi passeu de plorades i perdudes
si un buit troba, al costat, l'ànima ansiosa
i jamai el sabrà qui l'ompliria!*

1887

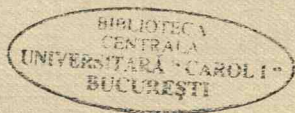
POPULAR

*Al bell mig de la caçada,
perseguint un bell singlar,
volava 'l cavall del comte
a l'entorn d'un alzinar.*

*El cavall que tant corria
de sobte 's va desferrar:
tres cames no se li reten,
la darrera flaquejà.*

*—Barons via, barons via
per un vilatge encontrar,
i el primer ferrer que trobi
vulla aquest ferre posar.—
Quan entraren a la vila
mig-dia anava a tocar;*

quan sortiren a la plaça
un ferrer varen trobar.
— Ara oïu lo que us demana
el comte de Ginestar :
sense treure-li la sella
mon cavall heu de ferrar. —
El mestre comença l'obra
que ja l'anava a acabar,
però miren i remiren
i no 's cansen de mirar.
— Té vostra cara mateixa, —
al comte diu el joglar ; —
no diria que us assembla,
sinó que es vostre germà. —
Somrient se li acostava,
i així comença a parlar :
— Bé veus al cim de les penyes
el castell de Ginestar :
de segur la teva mare
sovint hi devia anar. —

*Ja 'l front aixecava 'l mestre
i s'atura de clavar :
la cremor de la metzina
no 'l deixava començar.
— Vejau, barons, que la feta
el comte no sab per clar.
Al castell no hi fou ma mare
ni de nit ni en dia clar :
al castell no hi fou ma mare,
que era bona de guardar.
Mon pare sí que hi solia
llargues estones passar
al temps que 'l vostre tornava
del passatge d'Oltramar. —*

*El comte, que això sentia,
de llança 'l va traspasar.*

MONTSERRAT

Desde 'l puig de Sant Geroni

Com d'un esglai sagrat,
divina feredat
me deixa 'l Montserrat,
que 'l cor aplanà.

*Dalt d'eixos cims altius,
ni la remor dels vius,
ni cantics vagatius,
ni amor ni febre.*

*L'home s'hi troba extern
en eix silenci etern:
a l'estiu, a l'hivern:
i en primavera.*

*Aures d'excelsitut,
repòs de senectut ;
del món en joventut
la poesia ;*

*pureses de cel blau
i frec d'ales, suau,
de l'angel de la pau
vola que vola...*

*La terra 's descobreix
que amb cel i mar s'uneix ;
mon llavi beneeix
eixa encontrada,*

*amb rius i torrentells
i viles i castells
i serres amb mantells
de boira fluixa.*

*La terra, pantejant,
en ones se va inflant,
immobils recordant
dies genesics ;*

*i planes i turons
i grans estrebacions
mostren les convulsions
d'un part terrible.*

*Jo veig amb son relleu
lo que era i serà teu,
tal com va fer-te Déu
allà ab initio.*

*Aquí ton bé passat,
ta fonda austeritat
jo sent, i ta unitat,
oh Catalunya!*

*Aquí tot me diu: «Creu»;
aquí tot lo que's veu
canta una sola veu:
«Adora, adora».*

*«Nosaltres adorem
com pastors a Betlem,
i sempre adorarem»,
els cims me diuen.*

*«Ajupits, arrufats,
som frares encantats
els caputxons posats,
resa que resa.*

*»Erem dels framenors
que, demanant socors,
per terres i marors
aquí veniem.*

» *D'estrelles resplendent,
aquí se'ns féu present
la Verge omnipotent
Santa Madòna.*

» *Un extasi diví
va deixar-nos aquí
del món fins a la fi,
les mans plegades.*

» *Desglaços hivernals,
pluges i temporals,
boires i torrentals,
tot ho hem vist córrer.*

» *Tapats per la corrent,
ens hem anat tots fent,
petrificats creixent
els nostres habits.*

»*Monjos del Montserrat,
ja som comunitat :
resem amb pietat
el Sant Rosari.*

»*En extasi vivim,
en extasi sentim ;
cada monjo es un cim
de fosca pedra.*

»*Posem-nos-hi, companys :
l'Ave Maria, estranys
a delits i paranys,
diguem cada cent anys ;
a cada mil, un gloria! »*

HIMNE

(De la Capella de Manacor, musica den Noguera)

*A*u, germans del pla i la serra:
via fòra i Déu nos guard;
a l'entorn de nostra terra
apleguem un nou esbart.
Que retrunyi 'l crit de guerra
d'eixa mainada de l'art.
Que revisqui forta i sana
del palau a la cabana,
hosanna, hosanna!,
desde 'l cim fins a la plana.

*Per senyal de nova vida
despleguem el gonfaló,
de la musica exquisida
reprenent la tradició;
per la patria esmortuida
cantem la sacra cançó.*

*Per ventura, ob terra amada,
l'esperit te tornarem
i, pel cantic despertada,
nova vida 't donarem.
Si estas morta i enterrada
una absoluta te direm.*

*Perquè 'l redós del santuari
no se vegi profanat,
de l'antic antifonari
remourem el foc colgat.
Brolli del cant centenari
la sublim austeritat.*

*Oh Mallorca dolça i bella,
per cantar-ne tes llaors
s'ha juntat una gavella
de pagesos conradors;
s'ha juntat una capella
dels antics Mestres Cantors.*

*Per retreure ta grandesa
vinga un himne gran i encès;
per esplaiar la tendresa,
tos lais i cançons de breç;
per fiblar als qui t'han opresa
vinga l'aspre sirventès!*

*Una terra que dormia
nostre cant la reviurà;
cantem de la nit al dia
i Mallorca 'ns sentirà;
que era morta pareixia
i al terç jorn resucità.*

*Que revisqui forta i sana
del palau a la cabana,
hosanna, hosanna!,
desde 'l cim fins a la plana.*

1897

TARD

Quinze anys ha fet, quan era l'hora,
que vam trobar-nos vora vora
sense saber-nos ajuntâ ;
quinze anys de vida malgastada,
de joventut assedegada
per set que mai s'apagarà.

Poncella humana que s'obria,
fruit primerenc que s'enrogia
a l'ull del sol primaveral ;
inflors de pressecs que maduren,
encants que encisen i sols duren
com la rosada matinal ;

no'n queda ja memoria exacta
d'aquell botó de flor intacta
que jo trobava a punt d'obrir.
L'antiga flor ja s'ha desclosa ;
el botó tendre s'es fet rosa ;
més no es aquella, la d'ahir ;

la que ningú podrà descriure,
la que jamai faré reviure,
la que'm quedava dins el cor
i'm dóna enuig i febre ardenta
i fa quinze anys que m'atormenta,
font soterrada, com un plor.

De les frescors evaporades,
de les dolçures no tastades,
c'qui s'ha pogut rescabalâ
quan veu el sol que va a la posta,
la nit eterna que s'acosta,
la lluna alçar-se allà d'allà ?

L' hora de llum que encara `ns resta
es anyorivola i funesta.

Cremat del dia està l'hort meu.

També ha passat per l'hermosura
l'oratge ardent d'una ventura
que ha socarrat la flor de neu.

Plorem les hores malgastades
i les dolçures no tastades
que no podem rescabalar.

Plorem de nit, plorem de dia,
plorem l'eterna poesia
d'allò que mai ha de tornar!

Veus, per les dunes africanes,
fugir les pobres caravanes,
del vent simún en trebolí?
Ardenta pols no més s'alena,

*i els ulls cegats, cara a l'arena,
retut s'ajau el pelegrí.*

*Ja, defallit, la mort espera ;
mentres, tot prop, la gran palmera
dins de l'oasis ignorat,
una abundancia inutil plora,
i el datil penja, cau, s'esflora,
de ningú mai aprofitat.*

JULIA LIBERTA BLANDA

(Recordant una lapida sepulcral del Museu de Raixa)

En l'atri del Museu antigues lapides
ornaven la paret, tribut un dia
del record a l'absent de qui guardaven
la sòn eterna.

Els llinatges trobí de gent patricia,
de senadors, proconsuls i matrones,
famosos per llurs crims o llur grandesa
que omplen l'Historia.

Pensatiu, — recordant que l'hora corre
i els segles i les races, com aresta
al vent, — entre les lloses de sepulcre
que allà dormien,

*una'n veuen mos ulls, de gran misteri,
que de mortes edats sofrí la petja ;
curt era 'l mot de sa llegenda : Julia
liberta blanda.*

*Concirós, al retorn, com un ensomni
eixa vaga inscripció me repetia,
i al cap del temps transcorregut, planyivol,
la sento encara.*

*Ressona dins mon cor ; la fantasia
se llença als mil indrets de la Quimera
i entre l'eixam de formes que s'han foses
com subtil boira ;*

*entre 'l món d'Apariencies engolides
en el pèlac immens de la Substancia,
m'invadeix l'anyorança, com la febre
de tot lo Incognit.*

En va l'enteniment, en va 'l deliri
proven d'omplir de sers imaginaris
eixa ignota regió i en les tenebres
fan de lluerna.

Qui la faç traçarà ni 'l secret intim
de la dolça lliberta? Qui l'història
d'un amor que ha gravat en son sepulcre
blanes carícies?

A l'avenc de l'oblit el Temps s'aboca
i emporta l'accident. ¿Per què t'afanyes,
si del rastre ignorat d'una existència
no res ne queda:

ni l'imatge real de la bellesa,
ni l'accent de sa veu, ni 'l tebi aroma,
ni 'l vent de corrupcions a que's vinclava
la flor impura?

*Deixa, deixa`l torment de lo preterit.
Aquella forma s'espoltrí, i sa sava
corre avui en la gran Naturalesa
nodrint flors noves.*

*Elles te curaran de l'anyorança
per lo passat que`l cor morós somnia
en la lliberta que nasqué vint segles
abans de l'hora.*

HIVERNENCA

(*Sobre una musica den Noguera*)

Depressa fugen les hores,
depressa, i no tornen més.

*Aprofita l'hora
dels encants primès;
aprofita l'hora
que no torna més!*

*Depressa les flors s'esfullen,
depressa, i no tornen més.*

*A cullir les roses
de tots els vergers;
a cullir les roses
que no tornen més!*

*Depressa fuig l'hermosura ;
marcida, no torna més.*

*De les flors que tomben,
dels amors darrés,
aspirem l'essència
que no torna més!*

*S'escorre l'existència
com fontana d'aigües vives ;
la dansa es la volada
de les hores fugitives...*

MIRAMAR

*U*n dia — quants anys farà ? —
ja hem partit a Miramà
al ple de la vida ;
i les rialles i els crits
dels jovençans enardits
pel bosc se perdien.

*Els ulls tots plens de visions,
el cor brollant d'ilusions,
gaudien alloure.
Qui l'amor fantasiat,
qui poder i majestat,
qui llores de gloria,*

cadascun a dins el pit
hi covava un infinit
d'ambició sens mida ;
i, ubriacs de joia i salut,
la primera joventut
en la sang glatia.

Encegats per l'ideal,
Musset, Lamartine, Mistral,
que petits semblaven !
I, en nostre deliri encès,
teniem com un no-res
sa immensa volada.

Tot era deixà 'l nadiu
paratge, fugint del niu
vers noves altures ;
tot era emprendre aquell vol
que remunten, cara al sol,
les grans criatures,

com tornar ací duent
banyat el front resplendent
de llum sobirana,
i en tu, Mallorca del cor,
vessar la polsina d'or
caiguda dels astres...

i Oh com eres de gentil
llavors, poncella d'Abril,
torçó de ma vida!
i Com m'atreia ja llavors
el fondal cobert de flors
que a mos peus obries!

Rosa tu d'altiu roser,
clavell d'humil claveller
així jo't mirava.
I en un esglai dolç i mut
se'm passà la joventut
sense retornança...

Quan avui a Miramà
he pensat en vint anys fa,
me queien les llagrimes.
Vora la font assegut,
com el pelegrí retut
per llarg romiatge,

era un altre o era jo ?
Ja no'n queda ni una flô
d'aquella florida,
i aquell món d'encantament,
aquella vida plasent
mai més l'he entrevista.

Allà l'avís he rebut
d'una aspror de senectut,
d'un pas que s'atança.
Desde'l cim he descobert
tot el terrible desert
que fins al limit incert
cau a l'altra banda.

LA DARRERA ILUSIÓ

*H*o he vist avui. L'història es acabada
que'ls anys ha fet malbé de ma existència.
M'ho diu eixa mortal indiferència
que fa temps que repar, inesperada.

*En va he cercat el brill de la mirada
dins aquells ulls de fonda transparència ;
en va l'aturdiment, la displicència
de que's sentia, vora mi, torbada.*

*He endevinat la busca misteriosa
senyalar invisible en l'alta esfera
el minut de l'eterna despedida.*

*I dins l'ombra, esqueixada i dolorosa,
he sentit com tombava la darrera
flor hivernal de l'arbre de ma vida.*

EL CASTELL BUIT

Curiós he entrat a veure castell, parc i jardins.

*El vent ha dispersada l'arena dels camins.
Tot trist, tot solitari, abandonat, sens força,
dels llanguits eucaliptus a trinxes cau l'escorça.
No corre en les ciquioles un fil d'aigua perdut.
Ressecs estan els marbres, el gran safreig aixut,
tirades les mangueres, totes les claus ermusses
i sedentes i grogues les ondulants pelusses.
Vora latanies mortes i debils tamarells,
l'adelfa, com un simbol, esponja sos ramells.
Columnes, bancs, estatués, res el rigor conserva:
un braç perdé Saturne, sens llança està Minerva,*

*i lentament s'afonen glories, miradors,
ponts rustecs i cascades i estufa i brolladors.
De tot s'ensenyoregen parasits i formigues,
i arreu els planters s'omplen de malves i d'ortigues.
Sols els horribles cactus s'extenen, triomfants,
just monstres o quimeres o boes repugnants.*

*També quan s'han obertes del gran palau les portes
sentia la besada d'un vent de coses mortes.
Com un fosser decrepit que dorm en el fossar,
mostrant-me 'l lloc, sollicit, me deia 'l guardià:
— Aquesta casa immensa que lentament s'entruna
proclama les mudances de l'humana fortuna.
De sa crudel historia n'he vist tots els extrems:
el gran silenci d'ara, les festes d'altre temps,
convits, jovent, canturies i gales i carroces
i les gentils caçades i els bells saraus de nocés...
Després, fredors, divorci, contractes i albarans
i deutes, amb la tropa de jutges i escrivans.
Salons, alcova i cambra estan com les tancaren;*

dins el palau tot queda talment com ho deixaren.
Mireu aquest rellotge: l'hora en que parà 'l toc.
Mireu aquestes cendres: són les del darrer foc.
Mireu per tot el signe de corcs i de goteres,
i del cel-ras esqueixos penjant com a banderes;
la solfa, preparada com pel darrer concert,
i a mig llegir el llibre, sobre 'l bufet, obert;
les branques d'aqueix gerro resseques i pansides;
les opulents estofes caient descolorides,
i arnats tots els tapiços del majestuós saló.
Això es el llit de gala i aquest el tocadó.
Daurades les motlures, forrat de satins perla,
aquesta fou la gavia d'aquella tortorel·la
que, com plomes caigudes, deixà 'l savó encetat
i la percinta blanca i un guant abandonat,
i els vells carnets que conten els balls que se ballaren,
i aquests capolls, memoria de flors que's cambiaren,
la transparent bugia que fou son darrer llum,
i els pots oberts que exhalen un rastre de perfum. —
Digué. I de ses paraules la febre m'entristia;

passava baix dels sòtils un aire d'elegia ;
subtils, com a grans arnes nodrint-se d'ambients morts,
dins l'ombra, silenciosos, volaven els records.
I l'ànima, sospesa, callada, concirosa,
en les buidors poblades de soledat plorosa,
sentia, com planyivol i dolç encantament,
el misteriós prestigi d'una bellesa ausent.

Llavors me despedia de l'antre funerari
per retornâ, en silenci, del passeig solitari.
Al lluny, darrera `ls arbres, s'anava a pondre `l sol,
i ocult en les grans eures el magic rossinyol,
entre frescors volgudes al gran aucell-poeta,
d'aquells jardins esplendits cantava la desfeta
amb notes vellutades, soperbes i vibrants,
que alloure resplendien per l'eco dels voltants.

Com cèmbal d'or purissim sa nota me feria,
melodic cant d'absoltes que així jo traduía :
— Dins tu mateix t'emportes la soledat i el buit ;

hi veus igual miseria, hi tens igual descuit.
D'un temps de bells ensomnis el desengany se venja
i l'ideal quimeric fet benes ara penja ;
veus les parets croixides per vents i tempestats ;
tos jardins morts acusen les llargues sequedats ;
tes flors més ufanoses caigueren ja marcides ;
les més brillants estofes s'esqueixen consumides ;
fugí de tos paratges la ninfa Joventut,
i sents venir les ombres mortals de lo perdut ;
d'un tenebrós crepuscol a la claror incerta
recorres la teva ànima mirant que està deserta,
i sents també 'l prestigi d'aquella fada ausent,
de l'Il·lusió divina que mou l'adolescent.
Dins tos secrets escoltes un rossinyol que canta,
i es la consciencia debil que plora ta complanta.

1899

AN EN FASTENRATH

en l'instal·lació dels Jocs Florals de Colunya

Quan el segador s'ofega
pels sementers del Mig-jorn
i el terroç sos peus bofega
com la solada d'un forn;

quan en l'hora de la sesta
dins els rostolls no s'hi sent
ni'l frec subtil d'una aresta
ni la remor d'un torrent,

i que grat s'extén per la plana,
venint d'allà del serral,
un alè de tramontana
missatger del Nord frescal!

*Així la vostra poesia
posa en vital atracció
la palmera del Mig-dia
i l'abet del Septentrió.*

*De Nord a Sud, formidable,
s'estableix la gran corrent,
i en eixa mar inestable
se renova 'l pensament.*

*Ens porta sa ratxa pura
frescors de noble ideal
i s'endú cap a l'altura
les visions de lo real...*

*Salut, Colunya divina,
antic i preuat tresor
que t'enfonzes com l'ondina
dins el Rhin d'arenes d'or!*

*Una alenada aromosa
te durà l'embat lleuger
desde l'Illa misteriosa
ont floreix el taronger.*

1899

CANÇÓ DE LA SIRENA

(*Lletra per una musica*)

*A*h de la barca! Un palau
més esplendit que la nau
aquí tindries.

Sé d'uns braços nacarins
i un pit de dolços coixins:
tu hi dormiries...

Carns d'alabastre remulls
i cabelleres raulls:
tu les hauries...

*Sé la cançó de l'oblit
que entabana l'esperit:
l'escoltaries...*

*En la blavor dels fondals
els meus ulls són dos fanals
brilla que brilla...*

*La bonança del meu port
es eterna com la mort...
Vine, vine, vine!*

EL FONER

Esgarriat i ombrivol, energic, indomable,
d'aquells que no se vinclen al jou de l'extranger,
quan l'illa té retuda Cartago formidable,
rondeja, en les nits clares, un desdixat foner.

¿ Què ha vist damunt el dolmen, antic i venerable,
que'l pas detura i s'inflen els músculs com d'acer?
Es de Baal un idol, lluent i espaventable,
que ha dut de llunyes terres el poble mercader.

Pel cos del balearic freda suor degota;
del fons del pit li puja com un frenetic clam;
descorda sa bassetja, per pendre un roc s'acota,

*brunzint se'n va la pedra més ràpida que'l llamp,
i amb vigorós estrepit se sent que, lluny, rebota,
de l'idol sanguinari ferint el front d'aram.*

DIA DE RAMS

***H**e vist a dins del temple, com a gegants espigues,
les palmes que groguegen vinclar-se dolçament.
Cada any mon cor renova ses emocions antigues
i l'anyorança de l'Orient.*

*M'apar que les conegui les planes de Judea,
els olivars, les vinyes, els llogarets humils,
Bethsaida, Tiberiades i al lluny la Galilea
que anomenaven dels gentils.*

*Simbol dels vells paratges són les palmeres verdes
que al caminant extenen ses ombres de consol,
obrint la gran corona de ses gentils esquerdes
com un asiatic parassol.*

Arbre de l'Esriptura que'l temps comptes i marques,
que les edats remotes has vist i els anys novells:
¿ recordes quan llur tenda obrien els patriarques
i al tronc fermaven llurs camells?

Tu les visions vetllaves dels que s'hi condormien
mirant les estelades innúmeres brillar;
bell somni de ventures tes aures infonien
en son desterro al fill d'Agar.

Vegeres les planures ont Ruth espigolava,
i als peus de Booz, retuda, venir calladament;
vegeres de Rebeca la font en que donava
sa gerra als llavis del sedent.

Un dia presenciaves de Déu el nou conveni;
l'humanitat llavors tornà de mort a viu;
al tronc se't reclinava, cansat, un jove Esseni,
de mirar dolç i pensatiu.

Era sa veu tranquila broll de paraules noves ;
la terra s'escalfava d'un foc de germandat,
i ungí'ls dolors un balsem com de més pur no'n trobes
de quant n'hi havia a Galaad.

No tanca sa doctrina dels mots en la materia ;
la posa en lo més intim d'un eternal sentit ;
dels faritzeus arranca la vana filacteria
i escriu la Llei en l'esperit.

Paraboles proposa de fonda profecia
que assedegades beuen les verges cristiandats.
Als nens que s'hi apropaven els datils repartia
que entorn li queien, emmelats.

1900

DIJOUS SANT

Dins la Seu de Mallorca

Baix de la nau soperba
que's fon en la negrura,
borrant perfils i traces
les ombres de l'altura;
voltat de llum esplendida,
de ciris resplendent,
escala beneïda
que l'esperit encanta,
com a record i símbol
de la montanya santa,
dins quietuts de Golgota
s'aixeca 'l monument.

*Al peu d'eixa montanya
la multitud s'inclina ;
no espera l'alt estrepit
ni 'l nuvol que fulmina
com altre temps, atonita,
voltant el Sinai.
Ja estoja 'l tabernacle
la divinal penyora :
es blanc Anyell purissim,
es l'ostia redemptora
de les edats preterites
i els temps que han de venir.*

*Del poble que allà resa
blanes remors s'exhalen ;
el dissipat i el prodic
allà 'l seu front acalen
i en les fondaries íntimes
brolla 'l penediment.*

*Allà la pecadora
se ret a l'amargura
i destrenar voldria
sa cabellera impura
al peu del Just, i l'àmfora
vessar-hi de l'engüent.*

*Allà, dins l'alt silenci
de pau inalterable,
els esperits conversen,
sens mots, de lo inefable,
i una corrent puríssima
passa com un calfret.
Revelacions callades
de vida no viscuda
i ratxes fugitives
d'olor desconeguda
vénen al fons de l'ànima
com d'un jardí secret.*

*I a l'hora en que es més fonda
la pau del santuari;
quan poc a poc s'apaguen
les llums del tenebrari,
la nau del temple altíssima
retruny de feredat.
Vint segles ha que l'hora
per sempre fou marcada;
cada any, quan torna 'l dia,
retorna la ventada:
foneu, foneu en llagrimes,
que es Déu qui n'ha passat.*

1900

LA PARLA DE JESÚS

*P*er la ribera s'hi veu gent
de tots els llocs de la comarca ;
Jesús parlava dolçament
mig recolzat dins una barca.

*V*ora la riba, costejant,
segueix la blana correntia ;
la multitud, davant, davant,
desde les roques la seguia.

¿ Quina es la parla de Jesús
que tots la troben agradosa ?
¿ Ont són les regles de bon ús
que la fan clara i melodiosa ?

¿ Parla l'hebreu de Salomó,
tronant al Temple fins al sòtil ?
¿ Parla 'l llatí de Ciceró
o el grec declama d'Aristotil ?

De llavis rustecs Ell ha pres
el seu llenguatge predilecte :
humil i ronec patuès
que no arribava a dialecte.

Deixa sentir l'accent vulgar
d'un baix caldaic, pobre i corrupte ;
la fe es herencia popular,
com fill del Portic es el dubte.

De sa divina intuició
la Sinagoga n'està trista ;
qui es Fill del Pare creadó
serà també suprem Artista.

*I aquell llenguatge's va inflamant
com en nit fosca la lluernà ;
s'encén en foc i Esperit Sant
i en resplendors de llum eterna...*

*i Oh llengua nostra, torrent fresc,
com has seguit el gran exemple!
i Oh bell parlar catalanesc,
de pedra humil se'n fa gran temple!*

*Uingué un vident que te cridà,
com altres jorns a Galilea :
«Es temps, desperta-t, effetà,
que en tes entranyes bull l'idea».*

L'HEREVA DE PROVENÇA

Hi havia un rei a la Provença
ple de tresors i vanitat,
i era sa filla na Clarença
que li tenia 'l seny robat.
Breçol d'ivori la gronxava,
volquim d'armini la tapava,
i per sos jocs arrocegava
corona i ceptre cisellat.

Quan sos quinze anys hagué la nina,
l'orgull del pare anà creixent ;
llargs cabells d'or doble cortina
fan a sa cara resplendent.
Cenyit al front porta un rosari
que tanca, en mig, un reliquiari ;

*les seves mans duent l'horari
com l'hostia són del Sagrament.*

*Hores passava na Clarença
a la finestra del palau ;
la gran planura de Provença
se reflectia en son ull blau ;
en son ull blau ple d'altivesa,
ont se clavava amb gran fixesa,
com un carboncle en la turquesa,
l'ull fidelissim d'un esclau.*

*Relleu de foc pren sa figura
dins la memoria del donzell ;
tot jorn sa traça era més pura
i més aurific el cabell.*

*Tinta violada li tremola
sota la pell ont la sang cola ;
si a taula beu, alçant la gola,
s'hi transparenta 'l vi vermell.*

*D'aquella rara galania
prest se'n parlà per tots cantons ;
tot fill de rei li trametia
cortès missatge i preats dons :
qui grans corcers, fills del Sahara,
qui del mar Indic perla rara,
qui almesc i datils de Balfara
i flors extranyes i paons.*

*Entre 'ls rosers i les murtreres
se passejava del seu hort,
i amb les donzelles i cambreres
joiosa estava en bell deport.
Allà rebia tals missatges ;
als missatgers donava agatges,
més reprenien llurs viatges
sense esperança ni conhort.*

*—Cullir-vos vol el qui m'envia,
i a sos castells vos pujarà ;*

*lliri sereu de Normandia
que en gerro d'or se badarà.
Trepitjareu, ducal poncella,
catifes d'or, desde Marsella
fins més enllà París la bella...
—Bon missatger, m'hi vull pensá.*

*—Vostra claror, com la d'un astre,
de lluny me crida tot confús;
sabeu que en terres de Lancastre
us ama un nét del rei Arthús;
i monsenyor paraula dóna,
pels dotze Pars i la Rodona,
de fer-vos reina i companyona...
—Ai que no ho vol el bon Jesús!—*

*Diu el Soldà: —Bona partença
tinga 'l missatge diligent:
cercau la flor de la Provença,
duis-me l'estrella de Ponent.*

*Senyora d'Asia la faria ;
si l'anyorança la prenia,
per a negar-la abocaria
tot el riu magic de l'Orient. —*

*Així sospiren per la bella
senyors de terres i penó :
la vol un príncep de Castella
i un de Navarra i Aragó.
L'orgull del rei no s'hi resigna :
si no 'l fermas un vot insigne,
sols un ne compta per prou digne,
que es el Sant Pare d'Avinyó.*

*¿ Serà tal volta una encantada
i espera 'l príncep ideal
que se l'enduga deslliurada
cap als castells de Percival ?
¿ Haurà cregut, pres de follia,
que, ubriac d'amor, li entregaria*

*per sacrilegi i fellonia
la copa santa del Grial?*

*No; que la sort revolta i passa,
tirant a fons el més ardit.
Veureu que un jorn, que era de caça,
el rei tornaven esmortit.
Tot són anades i vingudes;
esma i paraula té perdudes;
no hi valen metges ni begudes,
i badallava a mitja nit.*

*I al mateix temps que'l rei moria
impenitent, soberc i fart,
la bella infanta se pansia
com fruit que cullen massa tard.
Ningú li serva l'homenatge,
ningú li guarda l'hereuatge
i, famolenc com llop selvatge,
de tot s'ampara un vil bastart.*

Ah! Pobra orfana de Provença,
el qui t'ha vista i qui te veu!
Tants que te feien prometença
i ara te deixen en la creu!
En tot país, del dol que proves
els pelegrins ne conten noves;
n'han tret cançons i planys i troves,
que canten ja per tot arreu.

Diu que la deixa engrillonada
dins l'alta torra de Verdú
i, per dotze anys, empresonada
la té, no vista de ningú.
Robada i fosa la vaixella,
per tot servei una escudella,
per tot abric una gonella,
per aliment aigua i pa dû.

De l'alt castell, niu de cigonya,
s'esmuny un vespre entre 'ls penyals,

*i, anant a terres de Borgonya,
demana almoina pels portals :
— Que us valga a tots Santa Maria,
que us donga 'l pa de cada dia :
l'emperador demà podria
córrer pel llot a peu descalç.*

*Es a Châlons, i una vesprada
ja s'ha arrupit, pregant a Déu,
sobre l'immensa graonada
del gran portal de Sant Mateu.
La gent que va a missa primera
d'un munt que troba se fa enrera :
es el cos fret de l'extrangera
mig enterrada per la neu.*

*Per caritat unes veïnes
la porten dret a l'hospital
de pelegrins i pelegrines,
piedós refugi i bon hostal.*

*Del seu finar ja arriba l'hora,
un confessor ja té a la vora,
i, penedida, d'ell implora
l'absolució sacramental.*

*Mentre en la nit desvariejava
contant ses glories de primer,
a la llitera s'acostava
un miserable hospitaler :
—Vós sou, senyora, la que un dia
més que la lluna resplendia ;
llagues, miseria i malaltia
no espanten mai a qui vol bé.*

*Fuig el poder, i en la persona
queda vivent la majestat
que al front hi deixa la corona,
cercol d'extranya claredat.
La terrenal vana hermosura
es apariència que no dura ;*

sols al llindar de la vellura
s'hi sent l'amor d'eternitat,

*l'amor sublim, esclat de tendres
ardors que ignora 'l jovincel,
en que lo impur se torna cendres
i l'esperit retorna al cel.*

*Jo soc l'esclau que vos servia:
no haveu perdut la senyoria,
i vida i sang us donaria,
que en vida i mort jo soc fidel. —*

*Els ulls aclus, dòna Clarença
somriu callada, entre visions,
i, com darrera prometença,
li cruix la mà per uns segons...
A punt que l'auga clarejava
l'hospitaler l'amortallava
i dins el claustre l'enterrava,
sota una creu feta d'aubons.*

*Talment, en llanguides imatges,
d'aquesta historia 'ls bells passatges
foren pintats en els vitratges
d'una abadia de Châlons.*

1900

BELLESA TRAGICA

*Sé d'uns ulls, de blavor marejadora,
oberts com dues flors de fondalada ;
sé d'una veu gentil i vellutada
que se n'entra dins l'ànima, traidora.*

*Sé d'un anar de reina i gran senyora
que la gent, al passar, deixa astorada ;
sé d'una olor subtil, emmetzinada,
que qui la sent un cop sempre l'anyora.*

*Sé d'unes nits d'insomni i gelosia,
d'un cor que vanament se desespera,
d'un fogar desolat i sens ventura.*

*Caminant: si la trobes per la via,
fes-li lloc i, passant a l'altra acera,
allunya-t de la tragica hermosura!*

PASSANT

*F*a molt bé d'abrigar-se, fredolega,
com en ses plomes la milana altiva;
va coberta de pells i no li arriba
l'oratge fret que pels carrers gemega.

*D*ins bell estoig de marta li llenega
la mà d'ivori, bategant i esquiva,
i a l'encendre 'ls fanals passa furtiva,
semblant de que la vegin temorega.

*H*a destroçat un cor; i la traidora,
amb posat de perfecta compostura,
se retira per l'ombra, acompassada.

*Talment amaga l'urpa enganyadora
la tigressa, tornant de la pastura
amb planta silenciosa i vellutada.*

PARÍS

Fluctuat nec mergitur

Com al qui en tren camina seguint el llarg viatge
li apar que ell està immobilitat i fuig el paisatge
i passen les masies com passen els remats
i els arbres són exèrcits corrent adalerats;
així, davant ma vista que l'inquietut inflama,
sorgí dins la nit fosca l'esplendid cosmorama
de la ciutat que tanca l'infern i el paradís.
Cor de la vida humana es la gegant París!

Patria de tota raça i alberc de tota gent,
empori de l'idea, forn del pensament,
del foc en que s'abrusa a totes parts arriba
o la calor interna o el raig de la llum viva

que atreu, juntes, l'alosa i l'aliga capdal:
aquella a l'agonia i aquesta a lo immortal.

Bull de passions diverses i de remors estranyes
s'aixeca, com d'un crater, del fons de ses entranyes,
furors iconoclastes de destructors martells,
caricies primoroses de delicats cisells,
crits de la bestia humana cap a l'abisme empesa,
remors d'ales tenyides del blanc de la puresa,
sensualitats morbooses de roses autumnals
i de violetes tendres frescors primaverals.

Encara, encara aixequen ses ares inexhaustes,
més alt que 'ls dels incendis, el fum dels holocaustes,
i com el riu que hi corre reb l'aigua de dos rius
que entre fangals s'estanca o brolla en regadius.
En ses soberbes vies l'eixam dels que gaudeixen
passa fregant les tribus que ploren i pateixen
i d'un terrible auspici desperten la visió
del somni que torbava les nits a Faraó.
Més si de la malura s'hi extenen les set plagues,
en sos laboratoris més balsems fa que llagues.

.....

*Qui alcés contra tal soca la fulgida destrat
d'un cop destroncaria l'arbre del bé i del mal,
fent caure entre les runes del colossal empori,
idols de fanch i arcangels, bordells i tors d'ivori,
i oh vila, de que pugen en barbara farum
essencies de Gomorra i de Capharnaum!*

*El qui sa patria, opresa pel despota, abandona;
l'esclau o el rei que hi deixa tirada una corona;
qui, desahuciat, somnia darrera curació;
qui cerca en les escoles suprema perfecció;
tothom que se prepari del món a la conquesta:
el filosof, el savi, el governant, l'artista,
apostol de l'idea, deixeble del pinzell,
creuat de les creuades de lo gran i lo bell,
servent de l'utopía o la raó serena...
nou tremp dóna a ses armes en les frescors del Sena
per retrobar la Musa sortint de l'ablució,
fresca i rejuvenida de nova inspiració.
Els pelegrins comptàreu que en sa corrent llatina*

amb set d'altres victories ompliren la petxina?
els naufrechs que en ses aigues la sort abandonà?
l'esplet de flors mustíes que 'l fastic hi tirà?
la resplendor d'incendi o les clarors de gloria
i els rius de sang que hi vessen els genis de l'història?
Sí: lo bell i lo tragic, la santedat i el crim,
la França escabellada pel vent de lo sublim,
tot quant estotgi un poble de rustega feresa,
tot quant un cor conservi de llanguida tendresa,
això nos mostraria copiat en son mirall
el riu que tals despulles s'emporta rost avall.
I com ens parlaria, si li fos dat respondre,
dels sols que per sos margens gloriosos ha vist pondre,
de les cançons dels cignes que hi vénen a morir,
de totes les estrelles que al cel ha vist lluir;
mil aubes misterioses i mil crepuscols palids
com el que avui la cupola brunyia dels Invalids!...

Allà, baix de la volta que inflama 'l sol ponent,
hi dorm la sòn eterna qui fou omnipotent.

Callà, i encara retrona sa boca sobirana ;
passà, i encara l'ombra damunt el món s'aplana.
Com astre en les altures ha segles extingit
que llum encara envia per l'eter infinit,
així també a la terra, sorpresa, meravella
la resplendor vivíssima que va deixar una estrella.
Vora 'ls trofeus reposa en que apeixí sa fam ;
vora les cent despulles de Jena i de Wagram ;
vora 'ls canons que un dia la mort foragitaren
i, presos, sa victoria sumisos pregonaren ;
vora la nau d'ont pengen banderes i penons,
esqueixos de la tunica de les més grans nacions.
Apar que en eixes sales son esperit habita,
que baix d'aqueix tricorni son front encar medita,
que en eixos plans s'hi troba l'empremta de sos dits,
que aquí 'l capot l'espera i el sabre d'Austerlitz :
per tot calius i cendres d'aquella gran fornal,
per tot plomes caigudes de l'aliga imperial.
Ell fou com un oratge que arrasa tot quant troba
i, repastada i fosa, sorgí la França nova,

.....

*i amb ella la florida del temps que presideix
com sol que entre satelits domina i resplendeix.*

*Parlà llavors el Geni vivent del Cristianisme
i va sentir la terra calfrets del nou baptisme;
una gegant volada va pendre 'l pensament,
navili que ses veles obria a un altre vent;
veu d'angel sospirava les fondes Armonies;
nous cants brollen profetics de l'arpa d'Isaïes,
i una aura misteriosa que en llagrimes se fon
passà, tot estremint-la, per l'ànima del món.
D'aquest impuls que, noble, l'art gotic renovella,
com Arca d'Aliança surts tu, Santa Capella.
He vist, a l'hora baixa de llanguides clarors,
dins ton fanal esplendïd de vidres de colors,
obrir les claraboies llur lluminosa dalia
sobre les primitives llegendes de la Galia:
les de la vida amable, les de la cort galant,
l'història carlovingia, la gesta de Roland,
les fervides creuades i el batallar sens treva,*

la colla de les verges com Santa Genoveva,
la França dels monarques que `s deien Sant Lluís,
i els tanys que `l món prenia d'aquella flor de lis;
l'empori de la vella feudal cavalleria,
dels comtes de Bretanya, dels ducs de Normandia,
jardí de sacrificis i d'heroismes grans
que va nodrir la forta donzella d'Orleans...

A la claror difusa d'una auba artificial
per les immenses vies tornava al meu hostel.
Com una torrentada la gent del gran empori
la fàbrica funesta deixava o l'escriptori.
Dels bulevards pujava confosa la remò
d'una corrent humana que fuig de la presó
i al trebolí `s barreja que corre per la vila,
mentre com papellones de llum, en llarga fila,
pels llargs carrers s'encenen els noucents mil fanals
i esclata `l llum electric en perles colossals.
Una claror d'incendi dissipa la tenebra,
i als ulls dels que transiten llueix, com una febra,

un neguitós desvari de viure per gaudí
tot enganyant les hores comptades pel Destí.

Al trot d'hermoses eugues passaven les carrosses:
qui torna de l'enterro, qui del corteig de nocess...

Com porta misteriosa que als vianants atreu,
s'obrien les arcades del magne colisseu.

Poblen les galeries Genis alats i Fames,
i al lluminós vestibol se n'entren les grans dames
com flors a la serena brufades de diamants,
fregant doble filera de pobres i estudiants
que'l brill de la riquesa i el baf de l'opulència
empeny a la victòria o deixa en l'impotència.

Tal, per l'escalinata d'encatifats graons,
deixant remors de seda, puguen les Temptacions;
i l'extranger que roda, vulgar i solitari,
entre l'esclat magnífic d'aquell redós sumptuari;
sens nom entre les glories que tot el món coneix,
sens força entre la força que a Europa dirigeix,

*sa joventut inutil llavors repassa i compta,
i li corseca l'ànima una callada afronta,
i's troba més esteril, més pobre i desvalgut
que l'infirm gra de sorra dins l'arenal perdut.*

1900

DAVANT LA VENUS DE MILO

AL MUSEU DEL LOUVRE

Blanc ideal que en pedra se transforma
i en element encarna l'hermosura,
del fons s'aixeca de l'idea pura
com el canon antic, d'augusta norma.

A tota escola i a tot gust conforme
l'alta serenitat d'eixa figura,
conserva encara l'original frescura
del mar de Grecia, pare de la forma.

Pudica, sense braços, desespera
al Faune encabritat que allà l'espia;
i essència exhalen d'una edat primera

*i cants de pitagorica armonia
els ulls oberts en eternal ceguera
i els cabells que degoten ambrosia.*

París, 1900

SUGGERIT PER UN VELÁZQUEZ

Entre les obres de l'auster saló
rublert de meravelles sense fi,
una tela marcida'm va ferí
com espectre que torba la visió.

— Gran Velázquez, mirall encisadô
que un ser humà, vivent, deixes aquí!
Es ell, es ell el que m'esguarda a mi,
cercant-me'ls ulls, amb fonda compassió.

Quantes voltes mirar-lo no he volgut
desde l'obscur retaule m'ha cridat
l'imatge del mortal inconegut.

*Com per un trau obert en el passat
m'aguaita, palid, vigilant i mut,
desde'l fons de la negra Eternitat!*

Peralada, 1900

A CLORI

Davant d'un clave del segle XVIII

Fa temps que quedà mut el clavicordi
amb pany i clau tancat;
guarda-l fa temps, sens que ningú 'l recordi,
la sala d'un palau abandonat.

Amb ses llenyes encara perfumades
dins el palau l'he vist;
amb ses motlures, d'un or vell daurades,
com la caixa d'un mort me sembla trist.

A l'obrir-lo, ses cordes s'extremien
amb dolorosos planys
i mos dits en la tapa hi sorprendien
la pols inconfonible dels cent anys.

*Aromes esbravats el moble exhala
com d'ambre i de clavell;
i els records volategen en la sala,
i les visions retornen del temps vell.*

*Poc a poc s'enardeix la fantasia
i en mil imatges bull,
i ens esguarda, al passar, la poesia,
dins l'ànima deixant secret orgull...*

*Podrà comprar la joia 'l milionari,
per vana ostentació;
al museu podrà dur-la l'antiquari,
tot ponderant la rica incrustació*

*o l'estol de les nimfes esllanguides,
volant amb peus alats,
que amb garlandes de flors entreteixides
pel coll detenen els pastors sortats;*

*més, qui serà que a l'admirar-lo plori .
l'ànima que n'ha fruit ?*

*Davant la gabia abandonada, oh Clori!,
qui recorda l'aucell que hi deixa 'l buit ?*

*Qui anyora les frescors i les fragancies
de roses que han passat ?*

*Qui remembra les dolces elegancies
caigudes en la fonda eternitat ?*

*Neu es la vida : es fon, i un cop desfeta
se pert en l'etern riu ;*

*un esperit tant sols, el del poeta,
a les coses preterites somriu.*

*Ell te veurà com fores, adorable,
en les festes galants,*

*i sentirà les veus del temps amable
com vol de papellones inconstants.*

*Ombres de mort dugué nostra centuria
i vents de destrucció;
la musa d'aquest segle es una Furia
que's destroça amb ses urpes de lleó.*

*Torneu a serenar la nostra vida
fonts d'aigües transparents;
torneu a dur la Nàiade dormida
escumes de les atiques corrents.*

*Refresqueu-nos amb vents de lleugeresa
i sana voluptat:
l'emmetzinada flor de la Tristesa
el món, d'un cap a l'altre, ha conquistat.*

ETERNES RECANCES

*D*e l'existència en l'ardorós mig-dia
vaig encontrar la font més delitosa,
i un taronger de fruita saborosa
i una dòna d'extranya galania.

*O*fegant la gran set que m'encenia,
la carretera vaig seguir, terrosa,
cedint a l'esperança venturosa
que altres vergers millors me prometia.

I m'he retut. La planta fadigada
m'ha duit al fons d'una Tebaida muda;
i la vida me sent emmetzinada

*per la set d'aquella aigua no beguda,
pel desig de la fruita no tastada
i el torment d'una amor inconeguda.*

TEDI

Entre mes mans, que cremen, la teva mà abandona.
Avui estic de verva i a punt ens hem trobat.
Tu'm donaras ta gracia de reina sens corona;
jo'ls cantics de poeta sense immortalitat.

Conec a fons la causa d'aquesta melangia.
Sé que ton cor vessava dels més sublims anhels;
volant per les altures, a l'aspra mitjania
com Icarus caigueres de la blavor dels cels.

A més gloriosos dies estaves tu cridada
i no vingué a lliurar-te cap príncep ideal;
a contratemps nascuda, Elsa desventurada,
no sents el sò de trompa del fill de Parsifal.

*Jo sé de ta figura que diu el secret magic ;
llegesc també quins eren tos elevats destins ;
de tes arcades celles conec el signe tragic
i la rosor aurifica de tos cabells divins.*

*Jo sé que ets de les dònnes sustretes a l'Historia
tant sols perquè nasqueren un dia prest o tard ;
que presidir podries un sigle d'alta gloria
com impalpable Musa que impregna tot un art.*

*Jo també plor fatidic ma vida mal sortada
i emprenc llargues distancies sentint-me de vol curt ;
passeig les ombres mortes d'arcangel de barriada
i'm mata la punxada d'una ala que no surt.*

*Astroleg, per estrelles he pres les vils lluernes,
i he tret, com alquimista, de l'or un plom banal ;
só dels que, fent la ruta de les ciutats eternes,
a mig camí se reten i moren a l'hostal.*

I així jo te puc pendre d'amiga i companyona,
puix sé de quines febres el cor se te desviu ;
ma vida de ta vida la sort ha fet bessona ;
tes llagrimas, les meves, faran un mateix riu.

Anem ; i en les immenses planures del fastidi,
ont els albons floreixen i els corbs tenen l'esbart,
de mos jardins esterils, com amorós subsidi,
per tos cabells de nimfa, tindras la flor del cart.

D'inedites grandeses farem aquí memoria
plorant les anyorances del bé no conseguit ;
de ditxes no viscudes tu 'm contaras l'història,
jo les bullentes planes dels llibres que no he escrit.

Semblants als miserables que en pobra juglaria
passegen la corona i el ceptre de cartó,
traurem del fons de nostra brillant guardarropia
migrats llorers de fira i alhages de llautó.

*Damunt de tals despulles de gloria reclinada
d'un foc mouras les cendres en altre temps encès;
i posaras ta boca d'emperadriu frustrada
sobre'l meu front ombrivol de geni no comprès.»*

MEDALLONS MUSICALS

I

Mozart

*A*ngelica, suau, aconhortada,
plora la Musa que a somniar convida ;
queixes blanques de tortora ferida
gemega la viola acompassada.

*D'*amors anacreontics la volada
vincla les flors en els jardins d'Armida ;
dins alabastres cau la font de vida
i plora entre 'ls llores flauta encantada.

*Pels caminals, en dança cadenciosa,
l'esbart s'allunya de les Nou Donzelles
que l'ombra cerquen de desmais i acacies...*

*Així en la mort d'un art meravellosa
la llum rebies de naixents estrelles
i el bés darrer de les darreres Gracies.*

II

Beethoven

*Dels vergers de l'Arcadia't despedires
solitari cercant la vida a lloure;
un cop d'ala del Geni't va commoure
i el torrent de les llagrimes obrires.*

*Per tranquila bellesa no sospires;
no es rosada: es diluvi'l que sents ploure,*

*ni arrenca la poncella sinó 'l roure
el vent de foc amb que lo món regires.*

*De les sinistres selves d'Alemanya
a les clarors llatines duus, faresta,
la Tempestat; i, dominant les ones,*

*gegant jamai vençut per força extranya,
heroica brilla ta soperba testa
amb l'espant i els cabells de les Gorgones.*

III

Wagner

*Esclat triomfal de magica armonia
ta nota bull d'inspiració sagrada;
viuen en tu la força esvalotada
amb la subtil i casta fantasia.*

*Es cigne moridor ta melodia
d'apocaliptics sons armonisada ;
per tu d'antics castells ha davallada
l'esplendida ideal cavalleria.*

*Oh poeta, oh cantor del vell Imperi!
Amb ton vaixell fantasma t'extengueres
a platges de recondita hermosura.*

*Sos encantats palaus t'obrí 'l misteri,
i per record de pelegrí 'n dugueres
l'intacta flor de la Llegenda pura.*

IV

Schumann

*Comences, brolles i te'n vas, tot d'una,
al centre obscur de l'ànima endolada,*

*rossinyol que refila sa passada
dins les eures sospeses a la runa.*

*Com veu de Dòna d'Aigua en la llacuna,
se plany ta confidència desvetllada;
per ella passen, en visió sobtada,
negrors mortals i claredats de lluna.*

*Es la passió de Faust que clama, ardenta,
en les notes de fonda melangia
que rompen les presons de l'artifici;*

*i unes voltes pausada, altres bullenta,
en tes planes febrores s'hi destria
la queixa eterna d'un etern desfici.*

V

Chopin

*En l'habitació de la Cartotxa
de Valldemossa ont va viure amb
Aurelia Dupin (George Sand) l'hi-
vern de 1837-1838.*

*M'apar veure-l com ombra delicada
del crepuscol romantic corrent l'hora,
fonda en els ulls la febre que 'l devora,
fixa en el Pleyel la cremant mirada.*

*La gentil cabellera descuidada
un front ombrivol, de malalt, decora:
cabells raülls que la carícia esflora
d'un llavi ardent i d'una mà guantada.*

*Oh pobre amic de Lelia, sens ventura ;
infant aviciat per l'impuresa
de l'adultra passió, corc de sa vida!*

*En sos nocturns s'esgota l'amargura
d'un amor ideal jamai atesa,
i també, com Polònia, destruïda.*

VI

Grieg

Sentint les Dances noruegues.

*Crits llunyans de gavines blanquinoses
que neden en els fiords reposades ;
boires de plom i veles desinflades
dins badies grisenques i verdoses ;*

*l'esquella de les vaques alteroses
sonant en l'ufanía de les prades ;
aònes fidels robustes i sapades,
cabells de canem, cares sanitoses ;*

*gels flotants ont la foca se recria
i perfums de quitrà, i en la ribera
cançons de navegants vinguts d'enfora ;*

*i del gin la fanatica alegria,
i de les pipes l'asfixiant fumera,
i aromes de sapí serrat de l'hora.*

VITA ET MORS

Prou que ho he vist, i encara no' u puc creure.
Altra volta la branca s'afeixuga
al pes del fruit que la frescor li roba
i les triomfals soperbes ufanies.
¿ Per què no serà dat que en primavera
eterna, sempre en flor, els dies passin
de la bellesa unica i conservi
com un tresor l'inviolada forma,
sense rendí' l tribut que solíciten
impertorbables lleis de la Natura ?

Per tal jo sé que ets dòna, no Deessa,
com als vivents parèixer tu podries

si, en infeconda ociositat, les roses
de l'amor esfullades entreguessis
al vent com holocauste. Tal les Ninfes
i els arbres dels jardins aristocratics
en l'esterilitat de la Bellesa
se deliten.

¿ L'auspici no t'assusta
del germe que glateix en tes entranyes,
ni tampoc has pensat que millor fóra
deixar-lo per a sempre dins l'imperi
del No-res, oblidat en sòn eterna?
Més no, mesquí. Del vell instint es víctima
que l'ha cridat en un moment fatidic
a augmentar els dolors i la niçaga
trista dels fills d'Adam. A mi no'm veies?
L'amic infortunat, el seu exemple
no't bastava? Un dia serà home.
Qualque bellesa tragica, futura,
te farà d'ell lo que de mi tu feres,

*i sentirà 'ls torments que sols de veure-t
m'ofeguen; i en eternes gelosies
i en plors nocturns s'escorrerà perduda
sa joventut; i vinclarà l'esquena,
com Sísifus, al món dels impossibles
condemnat per a sempre a soportar-lo
o a caure i a morir de la caiguda.*

VISIÓ

*A*viu el gran teatre, *fantastic i esplendent,*
sembla una apoteosi de poble renaixent.

Tot quant inclou la raça de brill i de cultura,
de gust i d'opulència, de força i d'hermosura,
per un retaule historic aquí pareix juntat ;
ses branques més triades hi té l'humanitat.

Mireu : d'ones que brillen amb la claror d'un astre,
cabells que un front ombregen més pur que l'alabastre,
finors de mareperla rosada i transparent
sorgeixen d'entre arminis com una flor vivent.
En l'aire s'hi respira la febre dels grans dies
i el colisseu tremola d'ignotes alegries,
de folles esperances, de tendres vibracions.
Els ulls pesats entornen les blaves Ilusions,

.....

*i la gentada immensa que l'Art deixa estremida,
pareix que la victòria celebra de la vida,
de la bellesa augusta, del pensament humà...*

—Dins cinquanta anys, amiga, tothom en el fossà!

*Escolta les segures paraules del poeta
i mira l'alt rellotge com un sagrat profeta
que'ns adverteix cada hora al caure del seu toc
i ens mostra en sos guarismes una inscripció de foc.
No sents que dringa, enjòra, la veu d'una campana?
No sents d'un miserere la confusió llunyana?
No sents les martellades d'un misteriós martell?
La Mort porteu vestida de seda i oripell;
que en vostres carns de nacre, baix d'eixes cabelleres,
la càmera de Röntgen ja hi veu les calaveres
i els vermens ja pasturen que han de tastar tal fruit,
i oh vanes Apariències nodrides del descuit!*

JANER

Tes clares nits governa l'estrella de l'Orient.
Sobre planures blanques de neu, pausada guia
ses caravanes regies l'eterna Epifania
dels pobles que davallen de l'altre Testament.

Lluny, per deserts i estepes, la lluna resplendent
perfils de dromedaris i d'orifanyes destria ;
i, baix de les palmeres, un somni dolç somnia
dels Reis de llonga barba l'esplendid seguiment.

Subtils, commouen l'aire calentes vibracions :
se dormen les tormentes al sí dels mars pregons,
emmirallant nocturnes soperbes estrellades ;

*i allà, en les comes baixes, despunten els sembrats,
i, anunci de futures incertes pubertats,
els ametllers espongen llurs testes empolvades.*

FEBRER

*P*er les desertes vies els arbres despullats
aixequen en silenci un plant que desconhorta ;
per les desertes vies, desnús i arreglerats,
aixequen de llurs branques la gran ossada forta.

*Per les desertes vies, els vidres entelats
escampen uns rectanguls d'una claror somorta ;
per les desertes vies transiten els Pecats
i, en l'ombra adaltra, cerquen la misteriosa porta.*

*Per les desertes vies passen les Tentacions
que a llurs palaus retornen d'ignotes direccions
i en la negrura encenen fosforiques mirades.*

Per les desertes vies cau arrupit l'aucell,
i l'Odi s'hi revincla i esmola son coltell,
i al peu d'un Temple dormen les orfandats glaçades.

ABRIL

Records incerts de lluminosos dies,
aromes respirats, flairoses cares
de juvenils belleses, avui mares
d'altres belleses que plorós destries ;

encesor de passades alegrías
bull d'ilusions, dolçura de nits clares
i sons d'un clavicordi que escoltares,
i or d'uns cabells que sobre 'l pit tenies ;

visió total d'aquella adolescencia,
d'aquell estat d'ensomni en que nedava
la fugitiva joventut perduda...

Això m'ha duit avui l'eflorescència
d'uns ignorats jardins, que m'arribava
en aura, no sé ont, ja coneguda.

MARC

MAIG

En les flors que avui oloren
hi bec l'extasi més gran:
hi perfumen les que foren
com també les que seran.

*Les que avui se descoloren
i marcides se desfan,
les flors en germe atresoren
que en altres segles vindran.*

*En la munió de criatures
que ara engarlanden el món
hi entreveig les hermosures*

*passades en les que són
y l'ombra de les futures
que esperen en lo pregon.*

JULIOL

Canta, Musa, el Juliol
en que'l cel se vest de gala;
aixequem un himne al sol
com l'aixeca la cigala.

Brilla a l'era, en tornasol,
el blat que venta la pala,
i a l'aire sec el trespol
sa bavor ardentia exhala.

A l'ombra dorm, pantejant,
el pastor o el caminant
en les sestres ardoroses.

*I somnia, mort de set,
el doll abundant i nèt
d'unes aigües clamoroses.*

SETEMBRE

*L*a mare terra esblanqueida
lassa's condorm, que ha deslliurat,
i sent el fruit de nova vida
a son murgó creixe arrapat.

*Un estupor la té invadida
del gran misteri que ha passat,
en la delicia submergida
d'una sublim maternitat.*

*Descansa i ob terra dolorosa!
Clou ta ferida victoriosa,
dorm les pereses de tardor.*

*No anyoris, no, la primavera,
que eternament a tu t'espera
la reflorida de l'amor.*

PAISATGE D'OCTUBRE

*M'*agrada, quan la terra de gales se despulla,
gaudir dels solitaris paisatges autumnals;
i el cel de plom, i el ploure, i el caure de la fulla
i els bells remats que corren fugint a les boals.

*Del llaurador atonit la rella desembulla
d'una relum ja morta les planes sepulcral;*
*i als bous, jonyits i docils, pausadament agulla
que 'l sementer dominen com idols colossals.*

*Llavors també m'agrada deixar la pagesia
i en negra nit incerta llençar la fantasia
veient sorgir de l'ombra una visió esplendent:*

*la gran ciutat amada, la gran ciutat calenta,
bollint de tota febre i ont tot enginy fermenta,
incendi d'entusiasmes, de llum, de pensament.*

ELS CEMENTIRIS HUMILS

*Ai els pobres fossars i els ronecs cementiris
de les viles humils, dels pobles sense nom,
que, allà en les soletats voltades de deliris,
desde 'ls trens fugitius ha contemplat tothom!*

*Ai els pobres fossars, que, sense flors ni ciris,
nedant en la quietut ens reconten quelcom
d'unes vides de pau, sens glories ni martiris,
en un lloc no sé quin, d'uns homes no sé com!*

*Ai els pobres fossars de les nits de Novembre
en que par que la Mort ses collites remembra,
pobres camps d'asfodels i pluges hivernals!*

Al cor de les ciutats vostre dol m'acompanya,
i dins els colisseus, ont tot de joia 's banya,
sent revenir, furients, vostres terrors vesprals.

DESEMBRE

En el bloc del calendari
sols hi queda l'ultim mes,
i de l'arbre centenari
cauen els rebrots darrès.

*Els dies, com un rosari
s'esgranen, blans i lleugés,
cap al nou aniversari
empesos pels venidés.*

*I com els anys les centuries,
i com l'arbre les boscuries:
 presents, futurs i passats,*

*nacions, segles i cultures
que 'l Temps empeny a futures
immenses posteritats.*

HORES PROVINCIALS

Guarda'l record la meva vida
d'aquelles hores sepulcral
que's desgranaren sense mida
dins d'uns silencis provincials.

*Hores callades i ditxoses,
ara conec lo que he perdut.
Passaveu, lentes i moroses,
cap a l'eterna quietut.*

*Sentia-us corre en les onades
batent el mur de la ciutat;
i en el ressò de les petjades
per dins el temple en soletat;*

*i en la llunyana ferreria ;
i en els telers del teixidor ;
i, allà, en la immensa llibreria
del vell palau ple de tristor,*

*mentre un rellotge us delatava,
pendol anant, pendol venint,
d'aquells que a Yuste concordava
l'Emperador Carles el Quint.*

UN BARRI DE PALMA

*P*el barri del Mercadal
he sentit l'olor sobtada
de les drogues astringents,
dels esperits i vitualles.
A l'ombra dels soportals
l'història se'm feia clara
d'uns segles transcorreguts
i del geni de ma patria.
Les botigues interiors
de la plaça aporticada
parlaven-me d'un passat
confós: de molls i dreçanes,
de galeres i nauxers,
de nolits i mestres d'aixa,

*amb sentors de Llonja i blat,
d'estofes, canyella i ambre.
He vist uns vells bruixolers
seure a l'escola dels nautes,
i he sentit dringà'ls florins
d'una Taula numularia...*

*Tot passant pel Mercadal
m'ha arribat al fons de l'ànima
el perfum revelador
de l'essència evaporada:
Marco Polo, el venecià,
m'ha aclarit el seu viatge,
i he respirat com un vent
que vingués de Trapobana.*

ELS REFUGIATS DE 1810

De la Marqueseta que ha vingut d'Espanya,
pensativa i gracil, entre'ls fugitius,
la cintura's vincla tal com una canya
vora'ls regadius.

A la bella Cintia canten melancolics
uns pastors del Betis, fidels al vell art;
més ja no li plauen els jardins bucolics
a la Fragonard.

Sona en ses paraules una gracia nova,
la veu se li entela d'extranyes llangors;
d'uns temps que s'acosten la dolçura prova
i les amargors.

*De l'antiga Arcadia fuig la pastorela
vers edats futures de pressentiment,
fermades les brides del capell Pamela,
la tunica al vent.*

*Sobre les espatlles se tira una xarpa
que, en cercles graciosos, l'oratge remou.
Llegeix a Richardson i sab polsar l'harpa
com Clarissa Harlowe.*

*Sab cantà a la lluna, com la vaporosa
Desdemona a l'ombra d'un salzer morent,
aries de Paisiello i de Cimarosa,
d'amable caient.*

*Sab els infortunis d'Oscar i Malvina;
de Young l'extasién les Nits, d'alt horror;
i estrafà 'l desvari musical de Nina,
la folla d'amor.*

*D'un mal que comença l'esperit exhala,
d'un segle decrepit sent rompre 'l desglaç;
i plora, nocturna, del plorar d'Atala
i el pobre Chactàs!*

IMPRESSIÓ

*A*vui la primera
tebior m'ha besat
d'una primavera
que tant he esperat.

*La sent que fa via
venint cap a mi;
sos alens m'envia
de mitjan camí.*

*Faldes vellutades
són els sementers ;
testes empolvades
són els ametllers,*

*amb les gentileses
i el somriure pur
de velles marqueses
a la Pompadour.*

*L'aire es transparencia
i la llum es d'or
confosa amb l'essencia
dels favars en flor.*

*Quietuts benhaurades
duia 'l sol ponent ;
grans ombres violades
anaven caient.*

*I llevors i celules
esclaten suaus ;
volen les libelules
sobre 'ls estanys blaus...*

*Per camins ombrivols
entrava a ciutat ;
dins sos murs altivols
el vespre era entrat.*

*La lluna s'alçava
darrera un convent ;
el campanâ estava
com un transparent.*

*Els estels somreien,
i eures i jasmins
per les tapies queien
d'ignorats jardins...*

*Oh nit falaguera,
hort desconegut
per ont he begut,
com vint anys enrera,
sentors de primera
vital joventut!*

INVALIDS

A la plaja de Marina
s'hi podreix una cabina,
desferra d'un bergantí
que faria mala fi...

*Tot prop, per terra tirada,
una àncora rovellada,
que un dia fou salvament,
he vist, trencada una dent...*

*Com despulla d'un corsari
famolenc i sanguinari,
s'endinsa en terra un canó
que serveix d'amarradó...*

*I, recolzat en el bronze,
sa mirada al lluny enfonsa
un mariner setantí,
amarat de sol llatí,*

*amb sotabarba i galteres
(com un dibuix den Baixeres),
que contempla l'horitzó
fins ont se perd la visió...*

*¿ Qui'm sabria dir la gesta
del bergantí en la tempesta,
i de l'àncora gegant,
i del canó fulgurant,*

*i del timoner que, un dia,
les naus a port conduïa
per tot el món conegut?*

Salut, invalids, salut!

A UN VOLTOR ENGABIAT A MIRAMAR

Tancat en curta gabia, fermat a la cadena,
sospira per l'altura sens terme ni aturai:
d'immensos panorames sa vista encara es plena,
ses plomes són humides de l'eter de l'espai.

Al cercol dels qui's befen altiu gira l'esquena:
no mirarà l'oruga qui'l sol beu amb esglai;
emperador dels aires caigut a Santa Elena,
dins llot mulla ses ales, que no's reteren mai.

Així també l'ingeni, voltat de gents mesquines,
com una afronta amaga les ales gegantines
indiferent, sens llagrimes, sens ira ni gemec.

*La tonteria humana convoca sos acolits ;
i, quan no pot ferir-los, fa riure an els estolids
l'escata de ses ungles, la corba de son bec.*

ELS CAMINS

Uns eterns camins
entre figuerals
van endins, endins...
Les ombres vesprals

vénen de molt lluny.
Passa'l llenyater
amb la falç al puny;
passa el traginer

de carro envelat
deixant una olor
de droga i ciutat
per dins la foscó.

*Ha caigut el vent
de part de garbí
tant somort, que's sent
la remor d'un bri.*

*Sembla, el món, poruc
de quedar-se sol:
s'escolta un lladruc
i un cant de mussol.*

*La lluna d'argent
mostra'ls llargs camins
que's van extenent
pels camps mallorquins,*

*com desig del cor
que no té aturai,
vers un llumet d'or
que no arriba mai.*

ELISABET, EMPERATRIU D'AUSTRIA

El bosc de Miramar
coneix un nou prodigi:
tot ell reflorirà
de misterios prestigi.

Passava la Visió,
passava l'Extranger,
i encara's sent oló
de rosa de Baviera.

El sol llatí ha besat
un palid alabastre:
Antigona ha passat
i encara'n queda rastre.

*Sobre 'l vestit de dol,
la boja que no es boja,
estén, sagnanta, al sol
la gran ombrel'la roja.*

*En amples caminals
s'obria la floresta,
cortines imperials
alçant sobre sa testa.*

*Lluny del món importú,
trescant per totes bandes,
les aures de Corfú
cercava en les mirandes.*

*Cercava-les de nit,
cercava-les de dia,
fonent-se en el neguit
d'una malincolia.*

*Allà, d'un viure xorc
o d'uns ensomnis magics
(altra muller de York
votada als destins tragic),*

*repassa 'ls inclements
records de sa existencia
donant a tots els vents
la magna confidencia...*

*Sent, com un cant nupcial,
voltar la seva alcova
el clamoreig fatal
que s'alça de Sadowa ;*

*Maximilià caigut
dins sang a Nova Espanya ;
Carlota, el seny perdut
i al seu dolor extranya ;*

*el Rei Lohengrí aixecant
castells de fantasia
i, en l'alta nit, solcant
els llacs de sa follia ;*

*i trucidat l'Hereu
i en flames la Germana...
Mallorca així la veu,
Tragedia sobrehumana,*

*tancant amb geste esquiu
la boca dolorida
i amb el posat altiu
de l'aliga ferida,*

*oh eterna caminant
d'ulls inquietes i nobles!
oh dòna fascinant
de joventuts i pobles!*

*Passava la Visió,
passava l'Extrangera,
i encara 's sent olô
de rosa de Baviera.*

*El sol llatí ha besat
un palid alabastre:
Antigona ha passat
i encara 'n queda rastre.*

RAMBLA VELLA (PALMA)

*P*asseig melancolic, llarg passeig amic,
com una avinguda de dibuix antic,
com una alameda de litografia,
plena de silencis i de poesia,
plena de pedriços i de soletat...
Ja passa una vella, ja passa un soldat.

*Els arbres segueixen el llit d'un torrent
vorejat de tapies i hortes de convent:
i ob passeig benigne per llegí'l diari,
per resar les hores amb un breviari,
per fondre en ensomnis i meditació
o fé una admirable bona digestió*

tot sentint que toquen vespres o matines
així les Tereses com les Caputxines!
Dins l'ombra, les fulles un alè commou
que un encís escampa de vou-veri-vou:
record de frescura d'una aigua passada
pel solc de l'antiga riera colgada
que entrava sonant,
que entrava resolta, bullent i saltant.
Un noble silenci a tot crit contesta
i les veus fluctuen nedant en la sesta;
clamen endebades uns quants venedors
per la plaça morta sense compradors,
per la pobra via, callada i deserta,
que'ls difunts saluden, en una hora incerta,
camí del fossar.

Cap a l'hora baixa vés-hi a passejar.
Vés-hi, com una ombra de la nit entrada,
pels carrers ombrivols de la cantonada,
poblats de llegendes i de patis grans
que'ls fanals endolen mig agonitzants:

*carrers de noctambul, d'aire expiatori,
amb llantions que cremen sota un Purgatori,
i horts tancats que envien celestial perfum,
i botigues fredes sense foc ni llum.*

*Vés-hi en aquella hora
dels desmais que tomben i la font que plora,
quan a les estrelles riu en els jardins
i un encant se n'entra per l'ànima endins;
vés-hi, en les primeres fredors autumnals,
voltat de plujoses quietuts espectrals,
quan la tramontana forceja les portes
i el tropell aixeca de les fulles mortes.*

*Del passeig romantic es ara 'l moment.
La misantropia, l' enamorament,
el dol taciturne, la febre, el desvari,
corpresos se senten del lloc solitari
per ont de vegades transita a gran pas,
amb un vell paraigua subjecte del braç,
una pensativa llanguida figura*

d'home que's passeja per la raó pura,
deixant, per una hora, l'estudi i l'alberg:
tal com passejava Kant a Kænigsberg.

EL DOL DE LA MURADA

En els bastions
plens de margarides,
corren els dragons,
peixen les cabrides.

*En els baluards,
per les esplanades,
hi creixen uns cards
i unes flors morades.*

*Plora l'oratjol
una queixa fonda:
puja un desconsol
dels camins de ronda.*

*Remoreja 'l vent
en les tapareres;
entra, vïolent,
per les grans troneres.*

*Canta la cançó
d'uns vells despotismes:
passen en visió
tots els cesarismes:*

*murs poligonals,
portes ajegudes,
armes imperials,
hidries mig rompudes,*

*bales i canons
d'aire arqueologic
i unes inscripcions
de gust mitologic;*

*un silenci gran,
una gran nuesa...
¡Ombra de Vauban,
ombra de tristesa!*

*Uns temps no viscuts
ara me'ls dexifres:
sento uns sons perduts
de tambors i pifres.*

*Com en jòc d'escacs,
veig, movent-se armonics,
bombarders austriacs,
fusellers borbonics.*

*De generacions
segles ha passades,
d'unes opressions
ara insospitades,*

*dins ta soledat
n'he tingut consciencia,
amb l'encant sobtat
d'una confidència.*

A CA L'ANTIQUARI

Mallorca

— **V**eniu, milords; veniu, turistes,
pintors, badocs, coleccionistes,
a visitar l'establiment.

Encara 'n queda un remanent
a col·locar d'antiga gloria;
encara queda un poc d'història
d'un bell país tret a l'encant...

Quant hi direm, quant?
D'aquest passat, n'es, l'antiquari,
liquidador testamentari.

Aprofiteu-vos del moment,
que ara, senyors, va de valent.
Armes voleu? mobles, pintures,
o manuscrits amb miniatures?

¿Voleu un triptic d'ocasió,
un camafeu, un medalló,
aquesta espasa toledana,
aquella aranya veneciana,
i el reliquiari bizantí,
i el pom d'essències florentí?
¿Anells, percintes, llumaneres
i cornucopies i veneres?
Trieu, trieu. De tot hi ha:
un llibre d'hores, un Ticià,
un Greco, un Rembrandt, un Mesquida...
¿Voleu majolica florida?
o una arquimesa de caixons,
amb tota sort d'incrustacions?
una spineta, un bon salteri,
aquell Amati, aquest Guarneri...?—

Així la patria, irreverent,
d'un gran passat a un curt present
el patrimoni sacrifica;

*i el fill indocte que hi trafica
ni sols coneix el mal que fa.
Deutes de jòc ha de pagà,
redits dels vicis a l'usura.
I allà va'l riu de la vellura:
nobles imatges dels passats,
records d'afectes profanats,
joies que ornaren les mans fines
d'unes Violants i unes Saurines,
penyores fermes d'alt amor,
segells bisbals, escuts d'honor,
esmalts amb xifra de misteri,
simbols de carrec o d'imperi,
de preminencia o dignitat,
i fins el llit entorcillat
en que la mort va cloure 'ls llavis
de fills i pares i besavis...*

*Aquí 'ls teniu: arrengrerats
en la botiga, els retratats,*

desde la tela patinosa
miren la fuita vergonyosa
ab un mirar d'aparescut.
En què penseu? què se us acut?
Què hi trobeu, vós, mare Abadessa,
i vós, superba Dogaressa,
flor de carnal renaixement?
Què hi diu l'eximi Lloctinent,
flagell i açot de germanies,
segles passats, en millors dies?
Què conta 'l docte Cardenal,
i vós, el Mestre racional,
i aquest egregi Cancelari
i l'enigmatic Secretari
del rei Felip? Què hi dieu tots?
Soques, arrels, branques, rebrots
de cent families i llinatges
que mai sofriren vils ultratges;
doctors, prelats o senescals,
comanadors o mariscals,

*batllius, veguers, gent de marina,
de tribunal i d'oficina...
ha arribat l'hora. Heu de partir:
ja vos podeu ben despedir.
Uns homes nous, terres extranyes,
vos solíciten. Les Espanyes
captèn almoïna. Us trobareu
a la paret d'algun museu
de Nova-York, que'ls dollars rega.
I qualque «rei de la mantega»
(que us mostrarà com ascendents),
per a tenir-vos més contents,
les nits de gala,
disposarà, en la vostra sala
plena de món,
una sessió de gramofon.*

FRANCESC ARAGÓ

(1808)

Què hi fan a la mala hora, pel puig de Galatzó,
dos joves que hi mantenen un fogueral encès?
Calculen de la Terra l'exacta dimensió,
si bé presum que criden l'esquadra del francès,
la veu del poble sobirà...
No tal: ens miden la presó:
fixen el quart d'un meridià!

Un d'ells, dit Aragó,
nascut al Rosselló,
era un florit donzell. Vint-i-dos anys tenia;
i el pes i el moviment dels astres coneixia.
Son nom era sabut del Tamesi a Germania.
L'ensomni pithagoric portava a l'esperit;

el front li havia ungit
 la divinal Urania
 del bes suprem de l'infinít;
 i, atonít, dexifrant les altes meravelles,
 posava en equacions
 i nota de guarismes
 el cant de les estrelles,
 la musica dels mons.

Mal-haja la discordia!
 Mal-haja qui portava l'horror del dos de Maig,
 de la Moncloa i l'Armeria!
 Espanya per un clam frenetic responia,
 i fins i tot Mallorca cridà: «Muir a'l gabaig!»
 Muira el gabaig!... Cap més Mallorca'n coneixia
 dels que necessitava per fer revolució,
 cap més que'l que encenia
 les altes foguerades del puig de Galatzó.
 «A ell!—clama la xurma.—Mateu-lo! Es un traidó,
 es un espia de l'Imperi!»

Més un valent patró
de barca, que'l servia,
de son perill el prevenia,
donant-li, per disfrega, vestits de mariner;
i pel desert camí de Palma acompanyava,
com un sagrat diposit d'honor, son extranger.

De sobte van sentí
l'espant que s'apropava:
la turba famolenc a venia pel camí.
«Ont es? L'heu vist? Ont para?» pregunta. I «Cap ací!—
respon sense temença l'astroleg.—No feu tard.
Deixau a la mà dreta la creu de la Ferida,
pujau fins a la cova, i aquella es la guarida
de l'espí de Bonapart.»

S'hi llencen, enfurits, igual que una llopada.

Ja franc es el camí.

De l'inclit Aragó la vida era salvada,
que de bell nou va neixre aquell matí.

Passà desconegut per obra d'una fada:
talment com de naixença parlava mallorquí.

I encara 't maleeixen, oh llengua maternal!,
els savis invadits de somni universal
i de sistema metric.

Refugi 't creuen ells, abominable i tetric,
de la negrura mig-aval.

En tu diu que no hi caben les fortes concepcions;
no't mouen ni t'encenen les santes redempcions,
i ets oliba entre runes, que canta regressions.

Nostre Aragó mateix tal volta t'hi tenia...

Més l'existència es ironia;
i un trist dialecte provincial
fou la clau d'or de l'Immortal.

Jo escamparé pel món, oh llengua!, en ta lloança,
el merit ignorat d'aquesta deslliurança,
cridant que tu salvaras de pena capital
el membre més gloriós, el més soberc puntal
de l'Institut de França!

Per tu ha gaudit la terra de grans descobriments
interessant la lluna, i el sol, i els elements.

Per tu se'ns ha aclarit la gran esfinx nocturna

*i coneixem la llei dels ànuls de Saturne.
Per tu tenim les noves Taules de refracció;
per tu sabem la norma de la scintilació
pipellejant de les estrelles;
per tu, tots els prodigis i estranyes meravelles
del magnetisme de rotació...*

*El fet es que ma patria no's va tacar de sang
ni va escapçar la flor de la saviesa humana.
Passada l'hora insana,
tant sols per sa defensa guardava 'l presoner.
Erem poc europeus... Res, res: ni un mal Terror
per apagar la flama sublim d'un Lavoisier
com a Lutecia altiva;
ni per tallà en la gorja sagnanta de Chénier,
ja quasi a la revetlla del nou de Thermidor,
el plany etern de la Captiva.*

*Per entre mil esculls del mar i de la guerra
entrar pogué Aragó dins de la seva terra,*

dels doctes esperat;
entrar pogué de nou al temple de la gloria
i, enllà les portalades que descobreix l'història,
els termes entreveure de l'immortalitat.
Per public i auditori tingué l'humanitat
aquell garçó florit, el català-francès,
el benvolgut d'Urania,
rebrot perpinyanès
de l'arbre de la vella Septimania.
En una edat va viure de genis triomfals,
quan la florida de l'Imperi;
i, rodejat d'aquell altíssim magisteri
que veien les nacions d'un ull de cobejança,
li foren sos iguals, li foren Pars de França,
Laplace, i Berthollet, i Gay-Lussac, i Biot;
Monge, i Fourcroix, i Lalande, i Fresnel, i Carnot,
i Dupuytren i Orfila...
Llavors fou la gran Vila
la vila de la Llum;
i en mig d'aquell esclat suprem, d'aquella gloria,

quan de sa joventut passada fa memoria
i n'escriu el resum,
els jorns va recordar de Mallorca i d'Ervija.
I una pobra i humil tonada anyoradiça,
una cançó estantiça
del poble pastorivol, sa ploma transcrigué
sens recordar-la bé,
com oració trencada,
com queixa inacabada,
que fa somriure i fa plorâ
d'un dol fervent que no's pot dî!
Comença així:

«Per vós, senyora agraciada,
» una cançó vui cantâ;
» no serà gaire polida,
» no sé si us agradarà...»

DEL CASTELL DE BELLVER

*Allà, de ponent
en la llunyania,
un braç prominent
tanca la badia;
i del gran castell la massa rodona
mostra dalt del cim sa gegant corona,
mitat fortalesa i mitat palau
d'un aire de pau,
difús en la boira d'un cel de Novembre
com escandinau.*

*Allà pel cantell
de l'ombriu castell,
en l'ampla terrada,*

mirant la ciutat corre una murada
plena de troneres
i de garitons
i de satgeteres...
plena d'inscripcions
d'unes guarnicions,
d'uns destacaments,
d'uns fusellaments...
plena de records, amb la melangia
del dolor passat
que guarden, gravat
en la pedra fosca, com una elegia,
les presons d'Estat.

D'aquella miranda seguint tot el mur,
brodaren sa queixa l'infortuni obscur
i el gloriós i savi:
a punta d'estil,
a punta de glavi,
amb vidre o punxó,

*com una incisió
en la roca dura de l'eternitat,
o un clam de llinatge;
com una ferida, com un tatuatge
de fidelitat.*

*N'hi ha del tot borroses,
marques apagades, marques misterioses
de la germania,
de la companyia
dels cent ballesters;
n'hi ha d'arxiducals,
n'hi ha de botiflers,
n'hi ha dels de l'any vuit;
cap any ni cap segle s'hi troba en descuit.*

*De noms i senyals,
d'escuts o inicials,
he seguit la randa
teixida en la pedra d'aquella miranda:*

Roux, Lépelletier,
D'Aubignac, Lavande,
Un jeune grénadier,
Hélas!... *Veus de tedi, ais! de lentitut,*
hores que no acaben per la joventut
marcida en les ombres de la reclusió;
renec i oració,
ira i pietat
i plors que han mullat
les pedres sagrades, com una ablució
de misericordia...
tot clama, tot vibra, tot deposa aquí
contra 'l gran botxí
que's diu la Discordia.

GEORGE SAND

(1837)

Sereu de cor tant sec i d'ànima tant xorca
per no plorar llegint Un hivern a Mallorca?

Obscur país, — oprobi del món civilisat, —
desconegué del geni l'augusta majestat,
i el fur de les passions, i el dret a la ventura,
i els complacents serveis d'una «villeggiatura».
Endarrerit, fanatic, intolerant i obtús,
no sab capir la gracia del ben tallat burnús,
ni el merit d'uns cabells caiguts a la romana,
ni els habits masculins, ni'l geste de sultana
fumant son narghilé.
De l'adorat artista malalt, no se'n dolgué.
A la beocia gent de nou tot li venia:

la música, el vestit, l'extranya companyia,
l'exotica hermosura, l'aspecte fascinant.
Així fou el viatge, resolt com un encant,
un dolorós teixit d'angunia i peripecia...

Sabeu? S'extén allà, damunt la verda Helvecia,
el cel de la Calabria, la calma de l'Orient.
I el cactus, la palmera i el pont sobre'l torrent,
les eures dels molins, les cases enfilades,
el sò de picarols i d'aigües estimbades,
tot «posa» per l'artista, tot sembla preparat.
Dinores i Sonambules hi tenen adequat
paisatge melodiós, de lluna i cavatina.
S'inonda 'l firmament d'una claror divina;
mirant per les barreres dels encantats jardins
rumbeja entre esmeragdes l'or calid dels poncins;
com una pubertat les liles embalsamen,
les flors dels magraners en foc violent s'inflamen,
revolen les abelles entorn dels girassols
i els grans llorers helenics vibren de rossinyols.

«Més ai! que segles fa moriren els homerides
i els guardadors d'aquest verger de les Hesperides
són ara ignobles truges, seguides de gorrins,
i en lloc com a Mallorca s'hi troben sers mesquins...»
Dins l'escriptor més pur dorm un foliculari;
i en un país tant francament reaccionari
sortí de l'ou furienta la vibra sibilant:
s'alçà, implacable, Aurora Dupin dins George Sand.
¿Com no, si'l bell amic les forces no recobra,
si'l pa no es bastant blanc, si la vianda es pobre,
si'ls vidres mal ajusten i arriba tard la llet?
El sansimonianisme trontolla d'aquest fet;
i al blasme universal entrega la serventa
i els rustecs camperols que esporugueix la lenta
i els furts de confitura de nenes i veïns,
que fan una olor d'oli, com tots els mallorquins.

Guarir donzells malalts hi vol la mà trencada;
més ella, com hi ha món, l'havia ben provada.
N'era la propria ciencia feta especialitat

i hagués pogut passar-se'n doctor de facultat
la dama complacent, de mans alabastrines
que esponjen els coixins i treuen les espines...
Sabia com s'hi toca d'un cor a les arrels;
sabia com adoren els timits jovincels,
infondre-ls ardiment, pendre-ls a les families,
torbar-los el gloriós treball de les vigílies
i encendre-ls en la febra maligna d'uns afanys
d'aquells que sols n'inspiren les dònnes de trenta anys.

Així Musset. Fugint del trafec de Lutecia,
les aigües confidents de la ducal Venecia
van veure-l que's penjava del braç de la Dupin,
—igual que Valldemossa va veure 'l gran Chopin.
Poeta adolescent, de llanguida figura,
crema com un perfum en una flama impura;
i l'ànima li queda per sempre ressonant
d'amor i de deliri, de musica i de cant,
allà en les dolces nits de ronda i serenata,
plenes del tintineig d'uns cascabells de plata,

gondolejant a l'ombra d'aquell Renaixement
que feia, igual que randa, ciutats d'encantament;
sentint el rajolí d'una veu argentina,
mitat veu i mitat punteig de mandolina...

Més heus-aquí, lectores, que pels convalecents
no tot, no tot ho poden els bons medicaments;
no tot es qüestió d'un xubescui confortable
i un poble expert en la complicitat amable.
Per metzinâ una vida fabriqueu uns verins,
les dames ben guantades, que no'ls volgueu més fins.
¿ Què hi fan el pa, la llet, la carn i els ous del dia
contra 'l fibló sobtat de la traïdoria,
contra l'abominable i abjecta defecció
que, allà, en les altes hores de febre i de doló,
soprèn dins el mirall com ombra d'un deliri?
No hi ha per tal torment ni filtre ni coliri;
no hi ha perdó, ni excusa, ni falliment, ni oblit.
Un món, tota una vida s'ensorra en una nit.
I ell l'escrigué. Més tard, en la convalecencia,

darrera un vespre etern d'inexplicada ausència,
tornava al seu palazzo, de dia clar, l'ausent;
i, al pobre que esperava mirant l'astre rogent
que del Canal calmós les aigües encenia,
sa boca li oferí, madona fellonia...

Llavors, furiosa, horrible, vingué la tempestat
d'aquella nit d'Octubre que'l vers ha eternisat:

«Cent voltes li vaig dir traidora i vampiresa,
contant-li les ferides que ella m'havia obert.
Més ¿qui, davant l'encís de sa fatal bellesa,
l'horror no oblidaria de tot el dany sofert?»

Ah, perfida, impudent! ¿Encara t'es possible
brindar-me les besades d'uns llavis agotats?
¿Per quin desig d'infern, per quina set horrible,
gosen encara atreure-m tos braços fatigats?»

Respon: què vols de mi? què cerques a tal hora?
d'ont véns? ont t'has perduda? què has fet aquesta nit?

.....

*Mentres que un desgraciat aquí sanglota i plora,
quin antre t'envilia ? quina abjecció ? quin llit ?*

*Ves-te'n del meu davant, ombra de l'estimada;
reprèn el teu sepulcre si d'ell t'has aixecat.
Com un afront veuré la joventut passada,
que, quant de tu'm recordi, creuré que he delirat!»*

PIFERRER

(1841)

Creieu que es una cosa que encanta
fullejar llibres de l'any quaranta.
M'hi passaria tota una nit
mirant les velles litografies
del clar de lluna gotic-florit;
mirant vinyetes, amb un desmai
d'aquells que espolsen sa cabellera
sobre un sepulcre, — que no 's sab mai
ni si es sepulcre ni si es sopera.

¿ Allà, del temple dins el misteri,
no veus un jove, de front nimbat,
que pren un croquis, mig recostat
a la piscina del baptisteri?
¿ Davant les runes del gran castell

no'l veus, a sobre d'un capitell,
que les passades coses medita:
coses d'arpegi, coses de cita,
coses de dames i trovadôs?
Aquí, la cova de grans buidôs,
obri en la penya sa gola obscura;
diserta 'l guia; l'atxa fulgura
mostrant un ambit meravellós;
mentres l'artista son pas detura
davant l'horrible gorg abismal
sentint, en bardic encantament,
planys de les ones i plors d'un vent
de Calidonia i de Fingal...

Llavors els pobles, en un desvari
ple de promeses,
ple d'anyorances,
a corre-cuita fan l'inventari
de llurs «belleses
i recordances...»

*I es ell: es l'ombra den Piferrer,
es la figura del bon viatger
tal com va veure-l l'illa galana
per les ermites i per les serres,
per les pujades i les revoltes,
amb sa levita de gran campana
i amb sa corbata de quatre voltes,
davant la runa i el monument,
com un creient
que par que resi, par que imagini
par que divagui son pensament
deixant la terra, fugint del llot,
seguint un aire del gran Bellini
o una balada de Walter Scott.*

EL PERFUM DE SÒLLER

*Al trobar-me dalt del Coll,
a tres llegües de distancia,
com un ona m'ha arribat,
com un ona de fragancia
de la flor del tarongé.*

*Jo no sé,
jo no sé què m'ha passat
que aquella ona m'ha tapat,
que aquella ona m'ha negat
en un pelag de delicia;
que aquella ona m'ha engolit
en la dolça pregonesa
d'unes aigües de l'oblit.*

*He sentit
el perfum que m'invadia,
el perfum que'm rodejava
i en la sang se'm transfonia.
L'he sentit al meu entorn
com un torbament nupcial,
com un pes, com el trastorn
d'un gran vent paradisial.*

*M'ha seguit
de despert i de dormir,
i a la taula i en el llit,
i en tot lloc, de tots indrets.
I passava les parets
i filtrava per les portes
i aromava 'l tapament
amb alenades somortes,
tal que jo m'anas fonent
i la Terra anés nedant
en l'essència omnipresent.*

He hagut d'obrir la finestra
i m'ha semblat que l'obria
sobre 'l propi Paradís
embaumat de poesia,
com si jo estés en el centre
d'una gran flor que s'obrís,
com si tot el món florís
per les hortes i les tanques,
i en les fulles i en les branques,
i en la carn de les hurís.

M'he llevat, i m'ha esperat;
he sortit, i m'ha trobat,
per l'esglesia i pel convent,
pels carrers i per la plaça
i pel marge del torrent.
He trescat tots els camins,
he mirat tots els jardins
de la vila regalada;
i en la taça de la font,

*i en la pica sobre 'l pont,
i en la terra assoleiada
o en els recs d'aigua corrent,
era tot una solada,
era tot una nevada,
tota blanca, tota pura,
de la flor del torbament!*

*Diu que Sòller ve de Súliar,
en aràbic: la vall d'or.
Ma daurada juvenesa
va gaudir de tal tresor;
i aquesta aura perfumada
m'ha aclarit, d'una glopada,
la memoria concirosa,
la memoria enterbolida
d'una vida
lluminosa
tota joia i moviment;
d'unes festes, d'uns jardins*

*no sé quins,
per un temps primaveral;
d'una edat tota frisança,
que passà com una dança,
i uns saraus de galania,
fent el ritme de follia
d'un scherzo musical:
flors que plouen, temptacions,
i unes encesors divines
d'unes cares no sé quines,
en deportes i en excursions,
i en anades i vingudes
mig incertes, mig viscudes...
tot un rodar de visions
i galans exquisiteses,
i violins, i gentileses
d'unes filles de marqueses
que ballaven cotillons!*

De retorn a la ciutat

*tot l'encís s'ha evaporat
com un món d'encantament;
i es que l'aura m'ha deixat
de la flor del torbament...*

*M'ha deixat
amb les robes impregnades
d'una olor de joventut,
d'una olor de pubertat,
d'una olor de bé perdut
en les hores del passat.*

«OLE BULL»

Diumenge. Moll desolat.
Hora nuvola i plujosa.
El vapor sembla encallat
dins la mar bituminosa.

D'ont ve? Tal volta es suec,
tal volta rus, o norueg...

Està negre de carbó
de la quilla als imbornals.
Té cremats els fumerals
i conserva la sentó
dels barrils i de les llenyes
i dels olis minerals;

*conserva la salabrô
recullida als mars glacials;
conserva com una olô
d'escumes i temporals...*

*És diumenge. Està desert.
Tothom ha baixat a terra
per anâ al cafè-concert.*

*Han sortit endiumenjats
els de proa i els de popa:
ulls de nin, cabells d'estopa
i els dos pomuls inflamats.
El maquinista segon
s'ha quedat per fer la guarda
i llegeix tota la tarda
un llibre de Flammarion.*

*Nom del vapor: Ole Bull.
Extrany, Ole Bull... Ah, sí!*

Aquell famós violí,
un altre artista del bull
romantic, vingut aquí
quasi al temps de George Sand,
una mica extravagant,
que va viure per Pollensa;
que amb sa cabellera, immensa
de plenitud i rossó,
les criatures espantava;
que de Beethoven tocava,
baix del pi de Formentô
reviscolat d'armonia,
la sonata en fa menô;
que la solitud violava
i l'infinit estrema
d'una nova sensació...
Cap a America fugí
i un tresor jamai pensat,
tocant: Un bou devorat
per un tigre, va adquirir!...

*D'aquest riu s'ha alimentat
en abundós pensionat
el gloriós començament
d'un art i d'una nació.
Ibsen i Grieg hi han nedat;
hi han nedat, i encara 's sent
el seu sò, ben clà i distint,
que cau en pluja desfeta
sobre 'l music i el poeta,
per les fulles de Peer Gint!*

*Així 'l vapor m'ha parlat
dins la tarda melangiosa.
M'ha parlat i ha combinat
el nom avui oblidat
d'aquell artista finit
amb una aspra poesia
de moll i de pesqueria,
de llunyana factoria
i de sol de mitja nit.*

*No sé explicar què m'ha dit
de coses endevinades,
de coses inconegudes...
com de Robinson Crusoe,
com d'unes fortes begudes
i uns deliris d'Edgar Poe.*

LES CASES SENYORIALS (PALMA)

Entrades, famoses
entrades gegants,
totes armonioses,
totes ressonants,
totes habitades d'ecos vigilants;

arcades i voltes de l'antiga casa
plenes de foscò,
plenes d'emoció,
posades en guisa de decoració
per una comedia de capa i espasa;

vistosa cisterna
de ferre florit;
polsosa llanterna,

pinya multifolia
de ferre bogit,
com una lluerna
dins una magnolia
brillant en la nit,
que d'unes virreines i unes mariscales
vegeres les gales
dos segles abans,
venint a la festa, tornant de la rua,
saltant de l'esvelta cadira de mans;

llarga columnata,
bella escalinata,
gentils galeries
del Renaixement;
gracils teories
d'amors i poncelles;
passamaneries,
calat transparent
de branques i fulles i flors i rodelles;

*patis de misteri plens d'amagatalls,
ombres que recorden vespres de difunts,
argolles dispostes per fermar cavalls
i reixes que parlen d'unes fellonies
i unes banderies,
i de Canamunts
i de Canavalls;*

*porta esculpturada,
porta blasonada
de l'estudi antic,
que ara 't veig tancada
per fat inimic;
que fores refugi d'uns vells humanistes,
i d'uns vells juristes,
i d'uns vells teologs i enciclopedistes;*

*palaus mallorquins,
imponents i grans,
casi venecians,*

*casi florentins,
i entre llevantins
i calderonians...*

*Ja us veia, fervent,
en la minyonia,
sentint vagament
la vostra elegia!
Ara, us cantaria
una lletania
d'enamorament:*

*per vostres passades
Bèatrius i Onisses;
per les ignorades
flors esfulladices
dels vostres jardins,
mortes de fa estona;
per les balconades
totes perfumades*

jo no sé de quins
torbadors i tragics perfums de Verona;
per les balaustrades
totes ennoblides,
totes amarades
de rous i serena,
d'aures exquisides,
de veus aflautades
i de lluna plena;
per l'hora radiant
de Julieta pura;
pel cor bategant
i el cel que fulgura;
per les grans parpelles
de passió mig closes;
pel cantar d'aloses
i les albes clares i les nits d'estrelles
i el florir de roses!

TAULA

	<u>Pàgines</u>
Confidència breu	5
El moliner.	9
Sospir d'estudiant.	12
Nit d'estiu.	14
Popular	16
Montserrat.	19
Himne.	25
Tard	29
Julia liberta blanda	33
Hivernenca	37
Miramar	39
La darrera ilusió	43
El castell buit.	45
An en Fastenrath.	50
Cançó de la sirena	53
El foner	55
Dia de Rams	57
Dijous sant.	60
La parla de Jesús.	64
L'hereva de Provença	67
Belleza tragica.	78

Passant.	80
París	82
Davant la Venus de Milo	91
Suggestiu per un Velázquez	93
A Clori	95
Eternes recances	99
Tedi	101
Medallons musicals.	105
Vita et mors	113
Visió	116
Janer	118
Febrer.	120
Abril	122
Maig	124
Juliol	126
Setembre	128
Paisatge d'Octubre	130
Els cementiris humils.	132
Desembre.	134
Hores provincials.	136
Un barri de Palma	138
Els refugiats de 1810	140
Impressió	143
Invalids	147
A un voltor engabiat a Miramar	149
Els camins.	151
Elisabet, emperatriu d'Austria	153
Rambla vella (Palma)	158

El dol de la murada	162
A ca l'antiquari	166
Francesc Aragó	171
Del castell de Bellver	178
George Sand	182
Piferrer	189
El perfum de Sóller	192
«Ole Bull»	198
Les cases senyorials (Palma)	203

OBRES DE L'AUTOR

Cosecha periodística (agotada).

La cuestión regional.

Mallorca durante la primera Revolución (1808-1814), premi «Fermin Caballero,» de la Real Academia de la Historia.

Entre dos Españas.

La literatura en Mallorca (1840-1905).

L'Hostal de la Bolla (novela).

Illa Daurada (novela).

Llegenda de Jaume el Navegant (poesia).

VERIFICAT
2017

VERIFICAT
1987

VERIFICAT
2017

BIBLIOTECA
CENTRAL
UNIVERSITARIA